

POSTANOWIENIE

Dnia 20 stycznia 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Grzegorz Pastuszko (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Leszek Bosek

SSN Janusz Niczyporuk

w sprawie ze skargi E. K.

na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki
w postępowaniu przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie w sprawie o sygn.
I ACa 1800/24,

z udziałem Skarbu Państwa – Prezesa Sądu Apelacyjnego w Warszawie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej
i Spraw Publicznych w dniu 20 stycznia 2026 r.,

oddala skargę.

Leszek Bosek

Grzegorz Pastuszko

Janusz Niczyporuk

[D.Z.]

UZASADNIENIE

Dnia 2 grudnia 2025 r. (data nadania przesyłki poleconej) E. K. (dalej: „skarżąca”), reprezentowana przez pełnomocnika, wniosła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie skargę na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki w sprawie I ACa 1800/24, toczącej się przed tym Sądem. Pismem z 19 grudnia 2025 r. (data prezentaty Sądu

Najwyższego) Sąd Apelacyjny w Warszawie przedstawił ww. skargę Sądowi Najwyższemu. W przedmiotowej skardze skarżąca wniosła o:

1. stwierdzenie przewlekłości postępowania we wskazanej sprawie;
2. zobowiązanie Sądu Apelacyjnego w Warszawie do rozpoznania niniejszej sprawy w terminie miesiąca od rozpoznania skargi;
3. przyznanie od Skarbu Państwa na rzecz skarżącej kwoty 2000 zł;
4. zasądzenie od Sądu Apelacyjnego w Warszawie na rzecz skarżącej kosztów postępowania skargowego według norm przepisanych, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

Uzasadniając żądanie skargi, skarżąca podała, że w niniejszym postępowaniu doszło do rażącej przewlekłości w czynnościach Sądu Apelacyjnego. Akta sprawy I C 1772/20 wraz z apelacją zostały przekazane Sądowi Apelacyjnemu w Warszawie za pismem z 6 maja 2024 r., a więc 1 rok, 6 miesięcy i 19 dni temu (na dzień sporządzenia niniejszej skargi). Podniosła zarazem, że we wskazanym czasie Sąd Apelacyjny nie dokonał żadnej czynności mającej na celu przeprowadzenie postępowania, w tym nie wylosował składu orzekającego do rozpoznania sprawy; nie doręczył odpisu apelacji stronie pozwanej i nie wyznaczył terminu rozprawy apelacyjnej. Jak podkreśliła, termin ten z uwagi na fakt, że apelacja została złożona w kwietniu 2024 r. – powinien być nieodległy.

Dalej skarżąca wskazała, że postępowanie apelacyjne, zgodnie z doświadczeniem jej pełnomocnika w sprawach prowadzonych przed sądami warszawskimi, powinno trwać co najmniej kolejne 2 lata. Zauważyła przy tym, że nie rozumie, dlaczego łamane są jej podstawowe prawa do przeprowadzenia postępowania sądowego bez zbędnej zwłoki. Zażądała ona zadośćuczynienia w wysokości 2000 zł za – jak to ujęła – tak znaczną już przewlekłość oraz rozpoznania niniejszej sprawy w terminie miesiąca od dnia rozpoznania niniejszej skargi.

Skarżąca zwróciła również uwagę na fakt, że pismo jej pełnomocnika z 22 października 2025 r. zostało przekazane Przewodniczącemu I Wydziału Cywilnego Sądu Apelacyjnego w Szczecinie, jednak pozostawiono je bez odpowiedzi i nie podjęto czynności w sprawie I ACa 1800/24, o które wnoszono w tym piśmie.

W piśmie z 16 stycznia 2026 r. (data prezentaty Sądu Najwyższego), stanowiącym odpowiedź na skargę, Prezes Sądu Apelacyjnego w Warszawie zgłosił swój udział w sprawie i wniósł o oddalenie skargi.

W uwagach wyjściowych wskazanego pisma przedstawił przebieg postępowania. W tym zakresie zamieścił następujący opis: „[p]ostępowanie zostało wszczęte pozwem wniesionym do Sądu w dniu 24 lipca 2020 r. Żądania pozwu zostały skierowane przeciwko Bank Spółce Akcyjnej w W., a ich źródłem jest umowa kredytu waloryzowanego walutą obcą. Wyrokiem z 11 grudnia 2023 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo. Apelację od wyroku wniosła powódka. Akta sprawy wpłynęły do Sądu Apelacyjnego w Warszawie w dniu 7 maja 2024 r. W dniu 8 maja 2024 r. wylosowano w SLPS sędziego referenta, zaś w dniu 9 maja 2024 r. zarządzono wpisanie sprawy do repertorium ACa. Pismem z dnia 22 października 2025 r. skarżąca wniosła o podjęcie czynności w sprawie. Zarządzeniem z dnia 31 października 2025 r. na podstawie § 79 ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 18 czerwca 2019 r. Regulaminu Urzędowania Sądów Powszechnych uznano, że zachodzi szczególnie uzasadniony przypadek, usprawiedliwiający rozpoznanie sprawy poza kolejnością (łącznie czas rozpoznania postępowania – pozw z 2020 r.), o czym zarządzono zawiadomić pełnomocnika powódki, jak i o dotychczas podjętych czynnościach w sprawie oraz o tym, że akta zostały skierowane do referendarza sądowego celem nadania sprawie biegu. Zarządzenie wykonano w dniu 3 listopada 2025 r. W dniu 4 listopada 2025 r. zarządzono doręczenie odpisu apelacji pozwanemu. Odpowiedź pozwanego na apelację wpłynęła do Sądu Apelacyjnego w Warszawie fizycznie dnia 25 listopada 2025 r. Zarządzeniem z dnia 1 grudnia 2025 r. wyznaczono termin rozprawy na dzień 16 marca 2026 r., o czym zarządzono zawiadomić strony postępowania. Zarządzenie wykonano w dniu 18 grudnia 2025 r.”.

Mając na uwadze opisany przebieg postępowania, wskazał, że skarga nie zasługuje na uwzględnienie. Dodał przy tym, że czas trwania postępowania w sprawie może nie być przez skarżącą postrzegany jako zadowalający, trwa on bowiem łącznie w obu instancjach ponad 5 lat, a przed Sądem Apelacyjnym w Warszawie od 7 maja 2024 r. Zauważył też, że choć upłynął łączny okres ponad 5 lat, to wyznaczono już termin rozprawy apelacyjnej.

Prezes Sądu Apelacyjnego zaznaczył, że pojęcie przewlekłości postępowania nie jest zależne wyłącznie od długości toczącego się procesu i okresu oczekiwania na termin rozprawy. Jak podkreślił, jedynie nadmierne odstępstwa od czasu koniecznego do wykonania określonych czynności sądowych, prac i procedur mogą być uznawane za tworzące stan nieuzasadnionej zwłoki, a takie nie wystąpiły w niniejszej sprawie.

Prezes zwrócił jeszcze uwagę, że taka ocena nie pozwala na przyjęcie, iż w sprawie zaistniała nieuzasadniona zwłoka w jej rozpoznaniu. Przedmiotowa sprawa – jak wywodził – dotycząca umowy kredytu powiązanego z walutą obcą nie należy do kategorii spraw pilnych w rozumieniu rozporządzenia – Regulamin urzędowania sądów powszechnych. Nie jest zatem w jego ocenie możliwe, aby sprawa, która nie ma charakteru pilnej, została rozpoznana przed sprawami, które wpłynęły wcześniej. Uwagi te połączył z podaniem treści § 79 ust. 1 powołanego Regulaminu. Według tego przepisu sprawy powinny być rozpoznawane według kolejności wpływu do danego referatu.

Prezes Sądu Apelacyjnego podniósł dodatkowo, że skarga na przewlekłość nie może stać się instrumentem wymuszenia przyspieszenia terminu rozpoznawania sprawy, prowadzącym do nierównego traktowania stron znajdujących się w zbliżonej sytuacji procesowej, co zaburzałoby zasadę rozpoznawania spraw według kolejności wpływu i skutkowało wydłużeniem oczekiwania na termin rozprawy przez osoby, które skargi bądź wniosków o przyspieszenie rozpoznania sprawy nie składały. Zaznaczył też, że skarżąca ani we wnioskach o przyspieszenie rozpoznania sprawy, ani w skardze nie powołała okoliczności pozwalających na zakwalifikowanie sprawy jako szczególnego przypadku.

Dalej Prezes zauważył, że w czasie, w którym wniesiona została niniejsza sprawa do Sądu Okręgowego w Warszawie, a następnie Sądu Apelacyjnego, w Warszawie wpłynęła ogromna liczba spraw, których źródłem są umowy kredytu waloryzowanego walutą obcą. Jak przy tym podkreślił, o ile fakt występujących w sądzie problemów kadrowych czy trudności lokalowych nie może być okolicznością usprawiedliwiającą przewlekłość postępowania, to w sytuacji nadmiernego napływu spraw w krótkim czasie, gdy zaległości te są tylko przejściowe i zostały podjęte

rozsądne, szybkie i skuteczne środki zaradcze, państwo nie ponosi odpowiedzialności za naruszenie Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.

Prezes podkreślił, że w celu zapobieżenia przewlekłości postępowań zostały podjęte przez państwo działania organizacyjne i legislacyjne. Wskazano zarazem, że także kierownictwo Sądu Apelacyjnego podejmuje działania mające na celu zapobieganie przewlekłości poprzez liczne i bardziej skuteczne wystąpienia do właściwych organów o wsparcie kadrowe i poprawę warunków lokalowych Sądu i o zmiany legislacyjne w zakresie procedury cywilnej. Zaznaczono też, że orzekaniem w sprawach konsumenckich kredytów waloryzowanych objęci zostali sędziowie pionu gospodarczego, a od 1 stycznia 2025 r. powstał nowy wydział, który przejął sprawy dotyczące kredytów waloryzowanych do waluty obcej.

Swój wywód Prezes zwięźliwie konkluzją, że skarga jest niezasadna i brak jest podstaw do przyznania skarżącej żądanej sumy pieniężnej.

Końcowo wskazał też, że cel w postaci zapewnienia sprawie właściwego toku procesowego został już osiągnięty, w sprawie bowiem doręczono odpis apelacji oraz wyznaczono termin rozprawy na dzień 16 marca 2026 r., co w jego przekonaniu uprawnia do wysunięcia wniosku, że sprawa wkrótce zostanie zakończona.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 17 czerwca 2004 r. o skardze na naruszenie prawa strony do rozpoznania sprawy w postępowaniu przygotowawczym prowadzonym lub nadzorowanym przez prokuratora i postępowaniu sądowym bez nieuzasadnionej zwłoki (tekst jedn. Dz.U. 2023, poz. 1725, dalej: „ustawa o skardze na przewlekłość”) strona może wnieść skargę o stwierdzenie, że w postępowaniu, którego skarga dotyczy, nastąpiło naruszenie jej prawa do rozpoznania sprawy bez nieuzasadnionej zwłoki, jeżeli postępowanie zmierzające do wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie trwa dłużej niż to konieczne dla wyjaśnienia istotnych okoliczności faktycznych i

prawnych albo dłużej niż to konieczne do załatwienia sprawy egzekucyjnej lub innej dotyczącej wykonania orzeczenia sądowego (przewlekłość postępowania).

W świetle art. 2 ust. 2 ustawy o skardze na przewlekłość ocenie podlega w szczególności terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie. Dokonując tej oceny, należy uwzględnić: łączny dotychczasowy czas postępowania od jego wszczęcia do chwili rozpoznania skargi, charakter sprawy, stopień faktycznej i prawnej zawłości sprawy, znaczenie rozstrzygnięcia dla skarżącego, zachowanie się stron, w szczególności strony, która zarzuciła przewlekłość postępowania.

W ustawie o skardze na przewlekłość nie sprecyzowano, jaki okres oczekiwania na rozpoznanie sprawy należy uznać za nieuzasadnioną zwłokę. W judykaturze przyjmuje się, że o przewlekłości postępowania apelacyjnego można mówić z reguły w przypadku bezczynności sądu drugiej instancji polegającej na niewyznaczeniu rozprawy apelacyjnej, która trwa co najmniej 12 miesięcy (zob. m.in. postanowienia Sądu Najwyższego z: 12 maja 2005 r., III SPP 96/05; 16 marca 2006 r., III SPP 10/06; 21 marca 2006 r., III SPP 13/06; 14 lipca 2016 r., III SPP 55/16; 7 marca 2017 r., III SPP 6/17; 19 października 2017 r., III SPP 42/17; 21 lutego 2018 r., III SPP 3/18; 22 stycznia 2019 r., I NSP 71/18; 3 grudnia 2019 r., I NSP 160/19; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Należy zauważyć, że wskazana wyżej reguła stanowi jedynie ogólnie przyjęty standard orzecniczy, który może, choć wcale nie musi, znaleźć zastosowanie w określonej sprawie. Sąd Najwyższy zwracał już kilkakrotnie uwagę, że przekroczenie okresu 12 miesięcy trwania postępowania nie oznacza automatycznie wystąpienia stanu przewlekłości, gdyż dla jego stwierdzenia konieczne jest zbadanie wszystkich okoliczności sprawy. Według zaprezentowanego w tym zakresie stanowiska, przy ustalaniu, czy w konkretnym przypadku mamy do czynienia z przewlekłością postępowania, należy brać pod uwagę kryteria określone w art. 2 tej ustawy, m.in. terminowość i prawidłowość czynności podjętych przez sąd w celu wydania rozstrzygnięcia kończącego postępowanie w sprawie (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21). Wymóg ten uniemożliwia dokonanie oceny

przewlekłości postępowania w sposób mechaniczny, obligując tym samym do oceny indywidualnej (zob. postanowienia Sądu Najwyższego z: 11 lipca 2019 r., I NSP 48/19; 6 maja 2020 r., I NSP 34/20; 10 listopada 2020 r., I NSP 142/20; 28 września 2021 r., I NSP 145/21).

Przenosząc powyższe na realia rozpoznawanej sprawy, Sąd Najwyższy wskazuje, że dokonał analizy akt sprawy, której dotyczy skarga, pod kątem czynności podejmowanych w sprawie, a przedstawionych przez Sąd Apelacyjny. Dzięki temu ustalił, że 8 maja 2024 r. został wylosowany sędzia sprawozdawca, 4 listopada 2025 r. doręczono odpis apelacji stronie pozwanej, zaś 1 grudnia 2025 r. wyznaczono termin rozprawy apelacyjnej. Wynika stąd, że – wbrew temu, co napisał pełnomocnik skarżącej – w sprawie były podejmowane odpowiednie czynności zmierzające do jej merytorycznego rozpoznania, które zaowocowały wyznaczeniem terminu rozprawy na 16 marca 2026 r. Powoduje to, że nie można się przychylić do jego twierdzeń.

Wobec powyższego – zdaniem Sądu Najwyższego – przebieg postępowania apelacyjnego nie pozwala na stwierdzenie jego przewlekłości i w efekcie przyjęcie, że miała miejsce bezczynność Sądu Apelacyjnego naruszająca prawo skarżącej do uzyskania rozstrzygnięcia bez nieuzasadnionej zwłoki.

W związku z tym Sąd Najwyższy, na podstawie art. 12 ust. 1 ustawy o skardze na przewlekłość, oddala skargę.

Mając na uwadze powyższe Sąd Najwyższy orzeka jak w sentencji.

Leszek Bosek Grzegorz Pastuszko Janusz Niczyporuk

[D.Z.]

[r.g.]